

2.Ляшенко О. Художньо-педагогічна інтерпретація музичного твору в професійній підготовці майбутніх учителів музики : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2001. 22 с

3.Фрицюк В. А., Фрицюк В. М. Мотивація професійного саморозвитку майбутніх педагогів-музикантів у творчому освітньому середовищі університету. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. Зб. наук. пр. Випуск 53 / редкол. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер». 2019. С. 222-227.

4.Фрицюк В. А., Фрицюк В. М. Методика викладання фахових дисциплін (акордеон): навчально-методичний посібник для бакалаврів галузі знань 02 Культура і мистецтво спеціальності 025 Музичне мистецтво. Вінниця : «Твори», 2024. 198 с.

Назарчук А. м. Вінниця

здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»

ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА В КЛАСІ СКРИПКИ

Постановка проблеми. Одне з найважливіших завдань вищих мистецьких закладів освіти полягає в підготовці висококваліфікованих кадрів музикантів-виконавців і музикантів-педагогів, здатних успішно здійснювати загальне і музичне виховання сучасної молоді. Ключову роль у цих процесах відіграє успішний творчий тандем викладача та концертмейстера на уроках в класі скрипки. Особливістю такої роботи є те, що педагог виконує активну функцію, веде урок, концертмейстер проникається творчим задумом колеги, занурюючись в музичний текст, акцентує найважливіші кульмінаційні моменти композиції. Тому аналіз основних аспектів роботи концертмейстера в класі скрипки є одним з актуальних питань музичної педагогіки.

Аналіз наукових публікацій. Дане питання знайшло відображення у методичних працях зарубіжних (Ф.Бузоні, Дж. Мур та ін.) та українських

науковців (О.Бурська, Т.Грінченко, Н.Мозгальова, О.Островська, О.Теплова, О.Якимчук та ін.).

Мета статті – проаналізувати особливості роботи концертмейстера в класі скрипки.

Виклад основного матеріалу. Однією з складових реалізації особистісно-орієнтованої моделі навчання в системі вищої педагогічної освіти є залучення студентів до виконання академічної та сучасної музики, набуття навичок сольного та ансамблевого музикування, творчого пошуку, як в художньому так і в технологічному плані.

Функції концертмейстера, працюючого у вищих навчальних закладах зі студентами-скрипалями, носять в значній мірі педагогічний характер, «оскільки часто зводяться до розучування нового репертуару, вміння корегувати чистоту інтонування, ритмічних особливостей виконання» [5, с.32]. Впродовж учбового року доводиться працювати зі студентами різного рівня підготовки. З деякими студентами, котрі вступили на перший курс на базі музичної школи, інколи доводиться вчити твір, відстукуючи ритм, проспівувати мелодії голосом. Зі студентами-випускниками музичних училищ, які накопили достатній слуховий досвід, можна працювати над стилістикою і свідомим втіленням художнього образу.

Втілення змісту музичного твору потребує уважного виконавчого аналізу як з боку студента-скрипаля, так і концертмейстера, адже зміст і форма є нероздільними. Також доцільним є жанрово-стильовий аналіз, що «передбачає детальний аналіз жанрових та стилістичних особливостей композиції та відповідно до них засобів музичної виразності» [3, с.71]. Проводячи заняття в класі, концертмейстер не тільки готує студента до виступу на заліку, екзамені, виступу на концерті, але й сам працює над фортепіанною партією, оскільки в момент виступу він є творчим партнером соліста.

В період підготовки твору студент і концертмейстер разом проходять ряд стадій: неодноразове повторення цілого і деталей, зупинки в найбільш складних епізодах, аналізують характер твору, координацію динаміки, все це відноситься до досягнення ансамбля з солістом. Тривалість засвоєння фортепіанної партії

студентом залежить від ступеня її складності. Концертмейстер повинен виробити автоматизм гри до такого ступеня, щоб легко контролювати партію соліста, лише тоді виникає певна свобода орієнтування в тексті акомпанементу, виробляється вміння миттєво підхоплювати будь які можливі зміни в трактовці соліста-скрипаля. Досвідчений концертмейстер завжди безпомилково знає з якого місця розпочне грати студент після зупинки. Завжди простіше працювати з тим студентом, якого знаєш не перший рік, саме з ним створюється єдине психоемоційне поле, єдиний організм виконавства – це результат багатовікових напрацювань специфічних знань і вмінь.

Важливу роль у роботі концертмейстера має інтуїція. Для концертмейстера інтуїтивний рівень – головний критерій професійної майстерності, який неможливо замінити ні високим рівнем виконавської майстерності, ні педагогічними здібностями, ні їх сукупністю. Адже інтуїтивні здібності проявляються в здатності концертмейстера продемонструвати виконання музичних творів, взаємодії в якісному і художньому відношенні при мінімумі спільних репетицій.

Необхідно наголосити на ролі емоційно-інтелектуального потенціалу в роботі концертмейстера з студентами скрипалями. Це передбачає «перетворення процесу навчання на психологічно-комфортне середовище для кожного студента», а також «застосування та впровадження найбільш ефективних традиційних і новітніх методик навчання, які забезпечують успішне поєднання їх інтелектуального й емоційного розвитку» [1, с.120].

В контексті сказаного необхідно відзначити художньо-виконавський контекст діяльності концертмейстера, якій «зазвичай відповідають декілька мотивів, тому можна говорити про її полімотивованість». В умовах «мотивованого включення студента в таку діяльність вона стає цікавою, захоплюючою, що приносить задоволення» [2, с.333].

Важливим акцентом в спільній діяльності педагога і концертмейстера є методична робота, що включає розробку робочих і експериментальних програм, планування відкритих уроків; інноваційна діяльність – пошуки нового, актуального репертуару, що створюється сучасними композиторами,

планування концертних виступів студентів. Саме це збагачує творчий тандем викладача і концертмейстера, підвищує загальнокультурний рівень, вчить взаємній довірі і створює творчу атмосферу в процесі занять зі студентами.

Висновки. Порівнюючи діяльність концертмейстера і викладача в класі скрипки, можемо зазначити, що цінність першого часто незаслужено ставиться під сумнів. Розкриття сутності та особливостей педагогічної і виконавської складової діяльності концертмейстера є одним із завдань, що стоїть перед науковцями мистецької галузі. Важливо визнати, на практиці, концертмейстер в класі скрипки в сучасних умовах є одним із реалізаторів особистісно-орієнтованої моделі навчання і системного підходу до формування базових основ скрипичного виконавства.

Література

1. Мозгальова Н.Г., Барановська І.Г. Емоційно-інтелектуальний потенціал у розвитку творчої особистості вчителя музики. Актуальні питання мистецької освіти та виховання, Суми: ФОП Цьома. 2019. Вип. 1–2 (13–14). С.119-124.
2. Мозгальова Н.Г. Методологічні засади формування художньо-виконавської самоефективності майбутніх учителів музичного мистецтва та хореографії. Наукові перспективи. 10(28)2022. С.324-335.
3. Мозгальова Н.Г., Сушицький М.І., Новосадова А.А. Специфіка підготовки вчителів музичного мистецтва і хореографії до жанрово-стильового аналізу. *Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова*. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти. 2022. Том 28. С.64-75.
4. Мур Дж. Співак та акомпаніатор [пер. с англ. В.Н.Чачави]. Київ, 1987. 430с.
5. Теорія і практика акомпанементу: навчально-методичний посібник до курсу «Концертмейстерський клас» та «Основи праці в студії» для студентів мистецьких спеціальностей. Заг. ред І.Г.Стотики. Мелітополь: МДПУ, 2018. 127 с.